

โลกเศรษฐกิจ

ราคาน้ำมันหลักราคา : ความแตกต่างที่ควรทราบ

ราคาน้ำมันดิบในปัจจุบันที่ปรับลดลงกว่า 50% จากช่วงกลางปี 2557 ทำให้ผู้บริโภคน้ำมันได้ยื่นการรายงานข่าวราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกตามสื่อต่างๆ กันบ่อยขึ้น ซึ่งมักจะอ้างอิงถึงราคาน้ำมันดิบ 3 ชนิด ได้แก่ WTI Brent และ Dubai ซึ่งเป็นราคาน้ำมันหลักที่อ้างอิงกันทั่วโลก อย่างไรก็ตาม น้ำมันดิบทั้ง 3 ชนิดมีความแตกต่างกัน และในบางครั้งราคาก็เคลื่อนไหวในทิศทางที่ต่างกัน ซึ่ง Share โลกเศรษฐกิจฉบับนี้ผู้เขียนตั้งใจจะหยิบยกประเด็นความแตกต่างกันของราคาน้ำมันดิบทั้ง 3 ชนิด รวมถึงความสำคัญของราคาน้ำมันดิบแต่ละชนิดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในมุมมองที่ต่างกันให้ทุกท่านทราบ ดังนี้

- **ราคาน้ำมันแต่ละชนิดใช้อ้างอิงการซื้อขายน้ำมันดิบในแต่ละภูมิภาค** โดยราคา WTI เป็นราคาอ้างอิงการซื้อขายน้ำมันดิบในทวีปอเมริกาเหนือ ขณะที่ราคา Brent เป็นราคาอ้างอิงการซื้อขายน้ำมันดิบในทวีปยุโรป แอฟริกาและบางส่วนของทวีปเอเชียที่มีพรมแดนใกล้กับยุโรป ส่วนราคา Dubai เป็นราคาอ้างอิงการซื้อขายน้ำมันดิบส่วนใหญ่ในทวีปเอเชีย

- **คุณภาพของน้ำมันดิบแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน** ซึ่งในทางเทคนิค คุณภาพของน้ำมันดิบจะพิจารณาจาก 2 ปัจจัยหลักคือ ความถ่วงจำเพาะหรือค่า API Gravity (ยิ่งสูงยิ่งคุณภาพดี) และปริมาณกำมะถัน (ยิ่งต่ำยิ่งคุณภาพดี) ทั้งนี้ น้ำมันดิบ WTI และ Brent จัดเป็นน้ำมันดิบที่มีคุณภาพสูงเพราะมีค่า API สูง (โดยทั่วไปจะเรียกน้ำมันที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ว่าน้ำมันชนิดเบา หรือ Light) และมีปริมาณกำมะถันต่ำ (จะเรียกว่าน้ำมันชนิดหวานหรือ Sweet) ทำให้น้ำมันดิบ WTI และ Brent ถูกเรียกว่า Light Sweet Crude ซึ่งหลายท่านคงพอคุ้นหูกันบ้าง น้ำมันทั้งสองชนิดนี้เหมาะกับการนำมากลั่นเป็นน้ำมันเบนซินและดีเซลคุณภาพสูง อย่างไรก็ตาม น้ำมันดิบ WTI มีคุณภาพดีกว่าน้ำมันดิบ Brent เล็กน้อย เนื่องจากมีค่า API สูงกว่า และมีค่ากำมะถันต่ำกว่า ขณะที่น้ำมันดิบ Dubai มีคุณภาพด้อยกว่าน้ำมัน 2 ชนิดแรก และถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มน้ำมันดิบชนิดหนักปานกลางและเปรี้ยว (Medium Sour Crude) เพราะมีค่า API ปานกลาง (Medium) และมีปริมาณกำมะถันสูง (Sour)

- **ราคาน้ำมันดิบทั้ง 3 ชนิดแตกต่างกันและบางครั้งราคาก็เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม** ทั้งนี้ จากเกณฑ์ด้านคุณภาพดังได้กล่าวแล้วทำให้น้ำมันดิบ WTI มีราคาสูงกว่าน้ำมันดิบ Brent และ Dubai ราว 1-3 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล แต่หลังจากปี 2553 ราคาน้ำมันดิบ WTI ก็ปรับลดลงต่ำกว่า Brent และ Dubai มาตลอด บางช่วงราคาน้ำมันดิบ WTI เคยต่ำกว่าราคาน้ำมันดิบ Brent และ Dubai มากถึง 20 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้แม้ว่าน้ำมันดิบ WTI มีคุณภาพสูงกว่าแต่กลับมีราคาต่ำกว่าน้ำมันดิบ Brent และ Dubai คือ ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบขนส่งน้ำมันในสหรัฐฯ โดยเฉพาะจากแหล่งผลิตและจุดส่งมอบน้ำมันดิบที่เมืองคัชซิง รัฐโอคลาโฮมาซึ่งเป็นจุดส่งมอบน้ำมันดิบ WTI ที่ใหญ่สุดของสหรัฐฯ ไม่สามารถขนส่งน้ำมันดิบไปยังโรงกลั่นแถบชายฝั่งตะวันออกและตอนใต้บริเวณรอบอ่าวเม็กซิโกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สหรัฐฯ เองยังต้องนำเข้าน้ำมันดิบ Brent เพื่อนำมากลั่นขายในประเทศ ขณะเดียวกันก็ทำให้ปริมาณน้ำมันดิบสำรองของสหรัฐฯ ปรับเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การที่สหรัฐฯ มีกฎหมายห้ามส่งออกน้ำมันดิบทุกชนิดยังเป็นการซ้ำเติมให้อุปทานน้ำมันดิบล้นอยู่ในคลังน้ำมันและเป็นปัจจัยหลักที่กดดันราคาน้ำมันดิบ WTI ในช่วงที่ผ่านมา

อย่างไรก็ดี ในอนาคตหากสหรัฐฯ พัฒนาระบบขนส่งน้ำมันได้อย่างเต็มรูปแบบ อาทิ มีการเปิดดำเนินการท่อส่งน้ำมัน Keystone ซึ่งเป็นท่อส่งน้ำมันขนาดใหญ่ที่จะส่งน้ำมันดิบจากแคนาดามายังจุดส่งมอบและโรงกลั่นสำคัญของสหรัฐฯ ประกอบกับการที่สหรัฐฯ เริ่มอนุญาตให้มีการส่งออกน้ำมันดิบบางชนิดได้ ก็อาจทำให้ราคา น้ำมัน WTI กลับมาสูงกว่าราคาน้ำมันดิบ Brent และ Dubai ได้อีกในอนาคต

นอกจากปัจจัยต่างๆข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยเฉพาะตัวของแต่ละภูมิภาคที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันในแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกันไป อาทิ ความไม่สงบในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ การปิดซ่อมบำรุงโรงกลั่นน้ำมันและหลุมขุดเจาะน้ำมัน สภาพภูมิอากาศในประเทศผู้ผลิตและผู้บริโภคสำคัญ รวมทั้งเทศกาลสำคัญต่างๆ อาทิ เทศกาลขับรถท่องเที่ยว (Driving Season) ในสหรัฐฯ เทศกาลถือศีลคอดของชาวมุสลิม ฤดูกาลของพายุเฮอริเคน (Hurricane Season) ในสหรัฐฯ เป็นต้น

- **ราคาน้ำมันที่รายงานกันตามสื่อต่าง ๆ มีทั้งราคาซื้อขายปัจจุบันและราคาซื้อขายล่วงหน้า** ปัจจุบัน การซื้อขายน้ำมันดิบมีทั้งที่ส่งมอบน้ำมันดิบจริง (Physical Oil Market) และการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า (Oil Future Market) ซึ่งเป็นการซื้อขายสัญญากระดาษที่ใช้ น้ำมันดิบเป็นสินทรัพย์อ้างอิง (Underlying Asset) โดย น้ำมันดิบ Brent จะซื้อขายในตลาดล่วงหน้า ICE Future Europe ที่ลอนดอน ประเทศอังกฤษ ขณะที่น้ำมันดิบ WTI จะซื้อขายในตลาดล่วงหน้า NYMEX ที่นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และน้ำมันดิบ Dubai จะซื้อขายในตลาดล่วงหน้า DME ที่รัฐดูไบ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ทั้งนี้ ด้วยระบบการเงินและตลาดซื้อขายล่วงหน้าในฝั่งสหรัฐฯ และยุโรปที่ก้าวหน้าไปมาก ส่งผลให้ปริมาณซื้อขายน้ำมันดิบ WTI และ Brent ในตลาดล่วงหน้ามีมูลค่าสูงกว่าการซื้อขายน้ำมันที่มีการส่งมอบจริงหลายเท่าตัว ทำให้ราคาซื้อขายล่วงหน้าสะท้อนต่อปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดราคาน้ำมันได้ดีและรวดเร็วกว่าราคาน้ำมันดิบที่มีการซื้อขายจริง ดังนั้น ราคาน้ำมันดิบ WTI และ Brent ที่เผยแพร่ตามสื่อส่วนใหญ่จะเป็นราคาน้ำมันดิบล่วงหน้าไม่ใช่ราคาที่ซื้อขายจริง ขณะที่ราคาน้ำมันดิบ Dubai ที่มีการเผยแพร่ตามสื่อต่างๆ จะเป็นราคาซื้อขายจริงที่มีการปรับค่า เนื่องจากตลาดซื้อขายล่วงหน้าของน้ำมันดิบ Dubai ยังไม่เป็นที่นิยมนักและมีธุรกรรมน้อยเมื่อเทียบกับ WTI และ Brent ทำให้ราคาซื้อขายจริงสะท้อนอุปสงค์อุปทานของน้ำมันดิบ Dubai ได้ดีกว่า

ในส่วนของประเทศไทยซึ่งนำเข้าน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางซึ่งอ้างอิงราคาน้ำมันดิบ Dubai มากถึง 80% ทำให้ความเคลื่อนไหวของราคาน้ำมันดิบ Dubai มีผลต่อราคาพลังงานในประเทศและอัตราเงินเฟ้อของไทยมากกว่าราคาน้ำมันดิบ WTI และ Brent สังเกตได้จากกรณีที่หน่วยงานเศรษฐกิจสำคัญของไทยแทบทุกแห่งใช้ราคาน้ำมันดิบ Dubai เป็นสมมติฐานสำคัญในการคาดการณ์การขยายตัวของอุปสงค์ในประเทศและภาวะเศรษฐกิจในประเทศแทบทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม การซื้อขายน้ำมันในตลาดซื้อขายล่วงหน้าของไทย (TFEX) จะใช้ราคาซื้อขายล่วงหน้าของน้ำมันดิบ Brent เป็นราคาอ้างอิง เนื่องจากธุรกรรมในตลาดซื้อขายน้ำมันล่วงหน้าส่วนใหญ่ของโลกจะเป็นการซื้อขายน้ำมันดิบ Brent ทำให้มีสภาพคล่องสูง และสะท้อนอุปสงค์อุปทานน้ำมันดิบของโลกได้ดีกว่าราคาน้ำมันดิบชนิดอื่น ดังนั้น ธุรกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลราคาน้ำมันในตลาดซื้อขายล่วงหน้า หรือธุรกิจบางประเภทที่มีน้ำมันเป็นต้นทุนหลัก อาทิ ธุรกิจสายการบิน เป็นต้น ที่ต้องทำสัญญาซื้อขายน้ำมันล่วงหน้าเพื่อการป้องกันความเสี่ยงจากราคาน้ำมัน จำเป็นต้องติดตามราคาน้ำมันดิบ Brent เป็นหลัก

Disclaimer : ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด